Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 5. septembra 2024*

„Predhodno odločanje – Skupna zunanja in varnostna politika – Omejevalni ukrepi v zvezi z Burmo/Mjanmarom – Prepoved uvoza blaga, ki izvira iz Burme/Mjanmara ali je bilo od tam izvoženo – Uredba (ES) št. 194/2008 – Člen 2(2)(a) – Tikovi hlodi, ki izvirajo iz Burme/Mjanmara in so bili pred njihovim prevozom v Evropsko unijo izvoženi in obdelani na Tajvanu – Uredba (EGS) št. 2913/92 – Carinski zakonik Skupnosti – Člen 24 –Pojem ‚bistvena predelava ali obdelava‘ – Tikovi hlodi brez vej in lubja, ki so na Tajvanu grobo obdelani ali razžagani v žagan tikov les – Potrdilo o poreklu, ki so ga izdali tajvanski organi – Vrednost tega potrdila za to, da carinski organi držav članic določijo poreklo teh tikovih hlodov“

V zadevi C-67/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) z odločbo z dne 17. novembra 2022, ki je na Sodišče prispela 8. februarja 2023, v kazenskem postopku zoper

S.Z.,

ob udeležbi

W. GmbH,

Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Arabadjiev, predsednik senata, T. von Danwitz, P. G. Xuereb (poročevalec), A. Kumin, sodniki, in I. Ziemele, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za S.Z. G. Schwendinger, Rechtsanwalt,

* Jezik postopka: nemščina.

– za W. GmbH K. Göcke, Rechtsanwältin,

– za Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof P. Frank, agent,

– za Evropsko komisijo M. Carpus Carcea, C. Hödlmayr in F. Moro, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(2)(a) Uredbe Sveta (ES) št. 194/2008 z dne 25. februarja 2008 o obnovitvi in okrepitvi omejevalnih ukrepov v zvezi z Burmo/Mjanmarom in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 817/2006 (UL 2008, L 66, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka zoper S.Z. zaradi kršitve prepovedi uvoza blaga, ki izvira iz Burme/Mjanmara oziroma je bilo od tam izvoženo.

Pravni okvir

Pravo Unije

KN

3 Carinska uvrstitev blaga, ki je uvoženo v Evropsko unijo, je urejena s kombinirano nomenklaturo k Prilogi I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 z dne 23. julija 1987 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 2, str. 382), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 1214/2007 z dne 20. septembra 2007 (UL 2007, L 286, str. 1) (v nadaljevanju: KN), ki temelji na harmoniziranem sistemu poimenovanj in šifrskih oznak blaga (v nadaljevanju: HS), ki ga je pripravila Svetovna carinska organizacija (WCO), in ki je bil vzpostavljen z Mednarodno konvencijo o harmoniziranem sistemu poimenovanj in šifrskih oznak blaga, ki je bila sklenjena v Bruslju 14. junija 1983 in skupaj z njenim protokolom o spremembah z dne 24. junija 1986 v imenu Evropske gospodarske skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 87/369/EGS z dne 7. aprila 1987 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 2, str. 288).

4 V skladu s členom 3(1) Uredbe št. 2658/87 KN po HS povzema šestmestne tarifne številke in podštevilke, njej lastni sta le sedma in osma številka, ki označujeta pododdelke.

5 Tarifni številki 4403 in 4407 KN, ki ustrezata istima tarifnima številkama HS, sta označeni kot „les, neobdelan, z lubjem ali brez lubja ali beljavine, ali grobo obdelan (obtesan)“ ter „les, vzdolžno žagan ali rezan, cepljen ali luščen, skobljan ali ne, brušen ali ne ali vzdolžno spojen ali ne, debeline nad 6 mm“.

Carinski zakonik Skupnosti

6 Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307, v nadaljevanju: carinski zakonik Skupnosti) je bila s 1. majem 2016 razveljavljena in nadomeščena z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL 2013, L 269, str. 1, in popravek v UL 2013, L 287, str. 90). Vendar se glede na čas dejanskega stanja spora o glavni stvari za ta spor še naprej uporablja carinski zakonik Skupnosti.

7 Naslov 2 carinskega zakonika Skupnosti, „Elementi, na podlagi katerih se uporabljajo uvozne oziroma izvozne dajatve ter drugi ukrepi, predpisani za blagovno menjavo“, je vseboval poglavje 1, naslovljeno „Carinska tarifa Evropskih skupnosti in tarifna uvrstitev“, katerega del je bil člen 20 tega zakonika, ki je določal:

„1. Carinska tarifa Evropskih skupnosti je podlaga za dajatve, ki so pri nastanku carinskega dolga zakonsko predpisane.

[…]

3. Carinska tarifa Evropskih skupnosti vsebuje:

[…]

d) preferencialne tarifne ukrepe iz sporazumov, ki jih je Skupnost sklenila z nekaterimi državami ali skupinami držav in ki predvidevajo podelitev preferencialne tarifne obravnave;

e) preferencialne tarifne ukrepe, ki jih je Skupnost enostransko sprejela za nekatere države, skupine držav ali območja;

[…].“

8 Poglavje 2 tega naslova 2, naslovljeno „Poreklo blaga“, je vsebovalo oddelek 1 z naslovom „Nepreferencialno poreklo blaga“, in oddelek 2 z naslovom „Preferencialno poreklo blaga“.

9 Ta oddelek 1 je vseboval člen 22 carinskega zakonika Skupnosti, ki je določal:

„Členi 23 do 26 določajo nepreferencialno poreklo blaga za namen:

a) uporabe carinske tarife Evropskih skupnosti, razen ukrepov iz člena 20(3)(d) in (e);

b) uporabe drugih ukrepov kot so tarifni ukrepi, določenih s posebnimi določbami Skupnosti na področju blagovne menjave;

c) priprave in izdaje potrdil o poreklu.“

10 Člen 23 tega zakonika je določal:

„1. Blago po poreklu iz določene države je blago, v celoti pridobljeno ali izdelano v tej državi.

2. Za blago, v celoti pridobljeno v določeni državi, se štejejo:

[…]

b) tam pridelani rastlinski izdelki;

[…].“

11 Člen 24 navedenega zakonika je določal:

„Blago, ki je bilo proizvedeno v dveh ali več državah, se šteje za blago po poreklu iz tiste države, v kateri je bila, v za to opremljenem podjetju, opravljena zadnja bistvena, gospodarsko upravičena predelava ali obdelava, in katere izid je izdelava novega proizvoda ali predstavlja pomembno stopnjo proizvodnje.“

12 Člen 26 istega zakonika določa:

„1. S carinsko zakonodajo ali drugimi posebnimi predpisi Skupnosti je mogoče predvideti, da je poreklo blaga treba dokazati s predložitvijo dokumenta.

2. Ne glede na predloženi dokument lahko carinski organi v primeru resnih dvomov zahtevajo predložitev vseh dodatnih dokazil, zato da se prepričajo, da navedeno poreklo resnično ustreza pravilom, določenim v zakonodaji Skupnosti na tem področju.“

Uredba (EGS) št. 2454/93

13 Uredba Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 6, str. 3), je bila razveljavljena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/481 z dne 1. aprila 2016 o razveljavitvi Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL 2016, L 87, str. 24). Vendar se glede na čas dejanskega stanja spora o glavni stvari za ta spor še naprej uporablja Uredba št. 2454/93.

14 Zadnjenavedena uredba je vsebovala Prilogo 13a, ki je bila vanjo vstavljena z Uredbo Komisije (EU) št. 1063/2010 z dne 18. novembra 2010 (UL 2010, L 307, str. 1), ki je vsebovala del II, naslovljen „Seznam izdelkov in postopkov obdelave ali predelave, ki dodelijo status izdelka s poreklom“, ki je zlasti določal:

Tarifna številka Harmoniziranega sistema	Poimenovanje izdelka	Zahtevani postopek (Obdelava ali predelava, opravljena na materialih brez porekla, ki jim dodeli status blaga s poreklom)
[…]	[…]	[…]
ex Poglavje 44	Les in lesni izdelki; lesno oglje, razen:	Izdelava iz materialov iz katere koli tarifne številke, razen iz iste tarifne številke, kot je tar. št. izdelka ali Izdelava, pri kateri vrednost vseh uporabljenih materialov ne presega 70 % cene izdelka franko tovarna

ex 4407	Les, vzdolžno žagan ali rezan, cepljen ali luščen, skobljan, brušen ali na koncih spojen, debeline nad 6 mm	Skobljanje, brušenje ali lepljenje s spajanjem na koncih
[…]	[…]	[…]

Uredba št. 194/2008

15 Uredba št. 194/2008 je bila s 3. majem 2013 razveljavljena z Uredbo Sveta (EU) št. 401/2013 z dne 2. maja 2013 o omejevalnih ukrepih v zvezi z Mjanmarom/Burmo in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 194/2008 (UL 2013, L 121, str. 1). Vendar se glede na čas dejanskega stanja spora o glavni stvari za ta spor še naprej uporablja Uredba št. 194/2008.

16 V uvodnih izjavah 6 in 7 Uredbe št. 194/2008 je navedeno:

„(6) Več kot desetletje Svet [Evropske unije] in mednarodna skupnost vedno znova obsojata mučenje, hitre in arbitrarne usmrtitve, prisilno delo, zlorabljanje žensk, politične aretacije, prisilno izseljevanje prebivalstva ter omejevanje temeljnih pravic svobode govora, gibanja in zbiranja, ki jih izvaja režim v Burmi/Mjanmaru. Ob upoštevanju dolgotrajnih, neprekinjenih resnih kršitev temeljnih pravic, ki jih izvaja ta režim, vključno z nedavno brutalno represijo miroljubnih protestnikov, so omejevalni ukrepi iz te uredbe nujno potrebni za spodbujanje spoštovanja temeljnih človekovih pravic ter tako pripomorejo k zaščiti javne morale.

(7) Novi omejevalni ukrepi zadevajo sektorje, ki zagotavljajo vir dohodkov vojaškega režima Burme/Mjanmara. Zato se le-ti uporabljajo za les in lesne izdelke, premog, zlato, srebro, nekatere navadne kovine ter drage in poldrage kamne. V teh sektorjih določeni ukrepi omejujejo uvoz, izvoz in naložbe v podjetja. Seznam subjektov, za katere se uporabljajo te nove omejitve naložb in finančne pomoči za izvoz, mora biti enak seznamu iz Priloge I k Skupnemu stališču Sveta 2007/750/SZVP [z dne 19. novembra 2007 o spremembi Skupnega stališča 2006/318/SZVP o podaljšanju omejevalnih ukrepov proti Burmi/Mjanmaru (UL 2007, L 308, str. 1)], ki navaja seznam subjektov v Burmi/Mjanmaru v zadevnih sektorjih.“

17 V poglavju 1 te uredbe, naslovljenem „Opredelitev pojmov“, je člen 1 navedene uredbe določal:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

a) ‚uvoz‘ pomeni vstop blaga na carinsko območje Skupnosti ali drugih ozemelj, kjer se uporablja Pogodba [ES], v skladu s pogoji izčlena 299 Pogodbe [ES]. […]

[…]“

18 V poglavju 2 Uredbe št. 194/2008, naslovljenem „Omejitve uvoza in nakupa“, je člen 2 te uredbe v odstavkih od 1 do 3 določal:

„1. Priloga I vsebuje blago iz naslednjih kategorij:

a) oblovina, les in lesni proizvodi

b) premog in nekatere kovine; in

c) dragi in poldragi kamni.

2. Prepovedano je:

a) uvažati blago s seznama v Prilogi I, če:
   i) takšno blago izvira iz Burme/Mjanmara ali
   ii) je bilo izvoženo iz Burme/Mjanmara;

b) kupovati blago, ki je v Burmi/Mjanmaru in je vključeno na seznam v Prilogi I;

c) prevažati blago s seznama v Prilogi I, če takšno blago izvira iz Burme/Mjanmara ali se izvaža iz Burme/Mjanmara v neko drugo državo, njegov namembni kraj pa je v Skupnosti, ali

d) zavestno in namerno sodelovati v dejavnostih, katerih cilj ali učinek je neposredno ali posredno zaobiti prepovedi iz točk (a), (b) ali (c).

3. Izvor blaga se določa v skladu z ustreznimi določbami [carinskega zakonika Skupnosti]."

19 Priloga I k navedeni uredbi je bila naslovljena „[s]eznam blaga, za katerega veljajo omejitve uvoza in nakupa iz člena 2". V točki A te priloge, naslovljeni „Oblovina, les in lesni proizvodi", so bili proizvodi iz tarifnih številk 4403 in 4407 KN.

Nemško pravo

20 Člen 34(4), točka 2, Außenwirtschaftsgesetz (zakon o zunanji trgovini), v različici z dne 27. maja 2009 (v nadaljevanju: zakon o zunanji trgovini), je določal:

„S kaznijo zapora od šest mesecev do petih let se kaznuje, kdor

[…]

2. krši prepoved, ki je objavljena v *Bundesanzeiger* in se uporablja neposredno, v zvezi z izvozom, uvozom, tranzitom, prevozom, prodajo, dobavo, dajanjem na razpolago, prenosom, opravljanjem storitev, vlaganjem, podporo ali izognitvijo navedeni prepovedi, določeni s pravnim aktom Evropskih skupnosti o izvajanju gospodarske sankcije, ki jo Svet Evropske unije določi na področju skupne zunanje in varnostne politike […]"

21 Uredba št. 194/2008, ki se neposredno uporablja na ozemlju Zvezne republike Nemčije, je bila, kar zadeva njen člen 2(2)(a) iz spora o glavni stvari, objavljena v *Bundesanzeiger* 22. oktobra 2009.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

22 S.Z. je bil edini poslovodja družbe s sedežem v Hamburgu (Nemčija), ki je trgovala s tikovim lesom, z izvorom v Mjanmaru (v nadaljevanju: zadevna družba). Ta les se je uporabljal predvsem za gradnjo plovil. Ta družba je bila pravna predhodnica družbe W. GmbH, ki je lastnica zaplenjenega premoženja, in zainteresirana stranka v postopku zaplembe, iz postopka v glavni stvari.

23 S sodbo Landgericht Hamburg (deželno sodišče Hamburg, Nemčija) z dne 27. aprila 2021 je bil S.Z. zaradi kršitve člena 34(4), točka 2, zakona o zunanji trgovini obsojen na zaporno kazen enega leta in devetih mesecev. Landgericht Hamburg (deželno sodišče v Hamburgu) je prav tako odredilo, naj se družbi W. zapleni hlode dreves tikovca (v nadaljevanju: zadevni izdelki) in znesek 3.310.902,98 EUR, ki ustreza vrednosti teh proizvodov.

24 V zvezi s tem je to sodišče ugotovilo, da je zadevna družba na pobudo S.Z. med oktobrom 2009 in majem 2011, torej po začetku veljavnosti Uredbe št. 194/2008, s katero je bil prepovedan uvoz blaga, ki izvira iz Burme/Mjanmara oziroma je bilo od tam izvoženo, še naprej uvažala in tržila tikov les iz Burme/Mjanmara. Dobavitelj te družbe s sedežem na Tajvanu je posekal tikova drevesa v Burmi/Mjanmaru, nato pa je hlode teh dreves prepeljal na Tajvan, kjer jih je obdelal v tamkajšnjih žagah.

25 Navedeno sodišče je poleg tega ugotovilo tri različne vrste obdelave hlodov na Tajvanu. V nekaterih primerih so jim bile zgolj odstranjene veje in lubje. V drugih primerih so jim bile odstranjene veje in lubje, nato so bili grobo obdelani, to je razžagani v kvadre. Nazadnje, v nekaterih primerih so bili hlodi razžagani v plošče ali deske, torej v žagani tikov les. Po tej obdelavi je bil les s potrdili o poreklu, ki so jih izdali tajvanski organi, z ladjo prepeljan v Hamburg, kjer ga je prevzela zadevna družba.

26 To sodišče je menilo, da je zadevni tikov les zaradi njegove obdelave na Tajvanu imel poreklo iz te države, tako da člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008, na podlagi katerega je bil prepovedan uvoz blaga s poreklom iz Burme/Mjanmara, ni bil kršen. Kljub temu je to sodišče menilo, da ne glede na to, da je bil tikov les prepeljan na Tajvan in bil tam razžagan, ni izgubil statusa izdelka, izvoženega iz Burme/Mjanmara, v smislu člena 2(2)(a)(ii), in da je zato treba ugotoviti kršitev te določbe.

27 S.Z. in družba W. sta zoper sodbo Landgericht Hamburg (deželno sodišče v Hamburgu) z dne 27. aprila 2021 vložila revizijo pri Bundesgerichtshof (zvezno sodišče, Nemčija), ki je predložitveno sodišče. Po njunem mnenju, na eni strani, zadevni hlodi niso bili zgolj prepeljani iz Burme/Mjanmara v Nemčijo prek Tajvana, ampak so bili v zadnjenavedeni tretji državi obdelani ali predelani, kar jim je določilo novo poreklo, zaradi česar so tajvanski organi izdali potrdila o poreklu, v katerih je bil Tajvan naveden kot država izvora. V primeru zadevnih proizvodov naj torej ne bi šlo za les s poreklom iz Burme/Mjanmara, ampak za tajvanske lesne proizvode, ki so bili uvoženi v Nemčijo. Zato naj z uvozom zadevnih proizvodov ne bi bil kršen člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008. Na drugi strani naj zadevni tikov les, ki je bil vnesen na ozemlje Unije, ne bi bil izvožen iz Burme/Mjanmara v smislu tega člena 2(2)(a)(ii), ampak iz Tajvana.

28 Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (generalni državni tožilec pri zveznem sodišču, Nemčija) (v nadaljevanju: generalni državni tožilec) se je navezal na presojo Landgericht Hamburg (deželno sodišče v Hamburgu). V bistvu je menil, da je v obravnavanem primeru obdelava tikovega lesa, izvoženega iz Burme/Mjanmara, povzročila le spremembo porekla tega blaga, ne da bi slednje postalo drugačno blago.

29 Predložitveno sodišče v tem okviru najprej ugotavlja, da gre pri uvozu zadevnih proizvodov za kaznivo dejanje na podlagi člena 34(4), točka 2, zakona o zunanji trgovini, v povezavi s členom 2(2)(a) Uredbe št. 194/2008, če obdelava ali predelava, ki je bila opravljena na Tajvanu, ni zadostovala za to, da bi se zadevnemu tikovemu lesu pripisalo novo poreklo, in bi ta les zato še vedno imel poreklo iz Burme/Mjanmara, v smislu člena 2(2)(a)(i) te uredbe.

30 Predložitveno sodišče glede na sodbi z dne 26. januarja 1977, Gesellschaft für Überseehandel (49/76, EU:C:1977:9), ki se nanaša na kazein, in z dne 23. februarja 1984, Zentrag (93/83, EU:C:1984:78), ki se nanaša na goveje meso, dvomi, da je bila obdelava tikovega lesa, ki je bil posekan v Burmi/Mjanmaru, na Tajvanu tako bistvena, da je ta les na podlagi člena 24 carinskega zakonika Skupnosti postal blago s poreklom iz Tajvana. Vendar poudarja, da razrez surovega tikovega lesa v tikov žagan les povzroči spremembo tarifne številke v HS, saj neobdelan les spada pod tarifno številko 4403 HS, žagan les z debelino več kot šest milimetrov pa pod tarifno številko HS 4407. Postopki, ki spreminjajo predstavitev, pa naj niti pri govejem mesu niti pri kazeinu, ki sta bila predmeta zadev, v katerih sta bili izdani ti sodbi, ne bi povzročili nobene takšne spremembe tarifne številke. Sprememba tarifne številke v štirimestno številko lahko kaže na obstoj bistvene obdelave blaga, saj je HS postopoma strukturiran od naravnih proizvodov in surovin do blaga z vedno višjo stopnjo predelave.

31 Na drugem mestu, predložitveno sodišče navaja, da če bi žaganje, ki je bilo opravljeno na Tajvanu, povzročilo spremembo porekla, bi šlo v primeru zadevnega uvoza za kaznivo dejanje, če so bili zadevni hlodi ob kršitvi člena 2(2)(a)(ii) Uredbe št.194/2008 izvoženi iz Burme/Mjanmara.

32 Predložitveno sodišče se v zvezi s tem, v nasprotju s stališčem Landgericht Hamburg (deželno sodišče v Hamburgu) in generalnega zveznega tožilca, nagiba k temu, da bi bilo treba pojem „izvoženo iz Burme/Mjanmara“ iz tega člena 2(2)(a)(ii) razlagati tako, da se ta pojem nanaša zgolj na blago, ki je bilo iz Burme/Mjanmara neposredno uvoženo v Unijo, in ne za blago, ki je bilo prepeljano v tretjo državo, v obravnavanem primeru na Tajvan, nato pa v Unijo, in sicer ne glede na to, ali je bilo blago v tej tretji državi obdelano ali predelano na način, ki določa novo poreklo. Če bi bila ta razlaga sprejeta, S.Z. ne bi kršil tega člena 2(2)(a)(ii).

33 Po mnenju predložitvenega sodišča bi razlaga navedenega pojma, ki sta jo podala Landgericht Hamburg (deželno sodišče v Hamburgu) in generalni državni tožilec, členu 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008 odvzela vsakršno samostojno področje uporabe in bi povzročila, da za blago iz tretjih držav, ki je bilo proizvedeno iz surovin ali proizvodov z izvorom iz Burme/Mjanmara, velja prepoved uvoza iz tega člena 2(2)(a), kar naj ne bi bil namen zakonodajalca Unije.

34 Na tretjem in zadnjem mestu, predložitveno sodišče želi izvedeti, ali so potrdila o poreklu, kakršna so potrdila, ki so jih izdali tajvanski organi, zavezujoča za carinske organe držav članic, kadar preverjajo ali je šlo za kršitev prepovedi uvoza, ki je določena v členu 2(2)(a) Uredbe št. 194/2008.

35 V teh okoliščinah je Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba izraze ‚izvirati iz Burme/Mjanmara‘ iz člena 2(2)(a)(i) Uredbe [št. 194/2008] razlagati tako, da nobena od naslednjih obdelav tikovih hlodov, pridelanih v [Burmi ali] Mjanmaru, ni povzročila spremembe porekla v tretji državi (v obravnavanem primeru na Tajvanu), tako da je šlo pri ustrezno obdelanem tikovem lesu še naprej za ‚blago, ki izvira iz Burme/Mjanmara‘:

– odstranjevanje vej in odstranjevanje lubja s tikovih hlodov;

– razžaganje tikovih hlodov v bloke s kvadratnim prerezom (hlodi brez vej in lubja ter nato grobo obdelani);

– razžaganje tikovih hlodov v plošče ali deske (žagan les)?

2. Ali je treba izraze ‚izvoženo iz Burme/Mjanmara' iz člena 2(2)(a)(ii) Uredbe št. 194/2008 razlagati tako, da je bilo zajeto le blago, ki je bilo iz [Burme ali] Mjanmara neposredno uvoženo v [Unijo], tako da za blago, ki je bilo najprej prepeljano v tretjo državo (v obravnavanem primeru na Tajvan) in od tam naprej v Unijo, ne velja ta ureditev, in sicer ne glede na to, ali je bilo blago v tej tretji državi obdelano ali predelano na način, ki določa njegovo poreklo?

3. Ali je treba člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008 razlagati tako, da potrdilo o poreklu, ki ga je izdala tretja država (v obravnavanem primeru Tajvan) in na podlagi katerega naj bi razžagani tikovi hlodi s poreklom iz [Burme ali] Mjanmara zaradi te obdelave v tej tretji državi pridobili poreklo te države, ni zavezujoče za organe pri presoji kršitve prepovedi uvoza iz člena 2(2)[(a),] Uredbe št. 194/2008?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

36 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora Sodišče v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, uvedenega s členom 267 PDEU, nacionalnemu sodišču dati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. S tega vidika mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena. Poleg tega lahko Sodišče presodi, da je treba upoštevati določbe prava Unije, na katere se nacionalno sodišče v besedilu svojih vprašanj ni sklicevalo (sodba z dne 7. septembra 2023, Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, točka 47 in navedena sodna praksa).

37 Predložitveno sodišče se je v okviru svojega prvega vprašanja sklicevalo le na člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008.

38 Ta določba prepoveduje uvoz blaga, navedenega v Prilogi I k tej uredbi, s poreklom iz Burme/Mjanmara. Točka A te priloge se nanaša na kategorijo „[o]blovina, les in lesni proizvodi“.

39 V skladu s členom 2(3) navedene uredbe se poreklo tega blaga določi v skladu z veljavnimi določbami carinskega zakonika Skupnosti. V obravnavanem primeru je upoštevna določba tega zakonika njegov člen 24.

40 Člen 24 določa, da se „[b]lago, ki je bilo proizvedeno v dveh ali več državah, […] šteje za blago po poreklu iz tiste države, v kateri je bila, v za to opremljenem podjetju, opravljena zadnja bistvena, gospodarsko upravičena predelava ali obdelava, in katere izid je izdelava novega proizvoda ali predstavlja pomembno stopnjo proizvodnje.“

41 Zato je treba šteti, da predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008, v povezavi s členom 24 carinskega zakonika Skupnosti, razlagati tako, da odstranitev vej ter lubja s tikovih hlodov, njihova groba obdelava ali njihova predelava v žagan les pomenijo predelave ali obdelave, ki določijo poreklo blaga, pridobljenega po teh postopkih.

Dopustnost

42 Družba W. delno izpodbija dopustnost prvega vprašanja, ker naj ne bi bilo pomembno, ali lahko odstranjevanje vej in lubja s tikovih hlodov povzroči spremembo porekla tega blaga, saj v skladu z ugotovitvami Landgericht Hamburg (deželno sodišče v Hamburgu), ki so za nacionalno sodišče zavezujoče, to blago v postopku v glavni stvari v Nemčijo ni bilo uvoženo, temveč so bili uvoženi le grobo obdelani tikovi hlodi in žagan tikov les.

43 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, določenega v členu 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločbo, ki bo izdana, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po predhodni odločbi, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi upoštevnost vprašanj, ki jih postavi Sodišču. Zato je Sodišče, kadar se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije, načeloma dolžno odločati (sodba z dne 9. marca 2023, Sogefinancement, C-50/22, EU:C:2023:177, točka 16 in navedena sodna praksa).

44 Iz tega sledi, da za vprašanja, ki se nanašajo na pravo Unije, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga je postavilo nacionalno sodišče, samo če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na zastavljena vprašanja dalo koristne odgovore (sodba z dne 9. marca 2023, Sogefinancement, C-50/22, EU:C:2023:177, točka 17 in navedena sodna praksa).

45 Vendar v obravnavani zadevi ni tako.

46 Iz predložitvene odločbe namreč ni očitno razvidno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari. Poleg tega je treba ugotoviti, na eni strani, da prvo vprašanje ni hipotetično, in na drugi strani, da ima Sodišče na voljo pravne in dejanske elemente, ki so potrebni, da bi lahko na to vprašanje dalo koristne odgovore.

47 Torej se je treba izreči o razlagi člena 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008 v povezavi s členom 24 carinskega zakonika Skupnosti, v zvezi s tremi vrstami obdelave, navedenimi v prvem vprašanju.

Vsebinska presoja

48 Iz člena 24 carinskega zakonika Skupnosti izhaja, da je, kadar sta pri proizvodnji blaga udeleženi dve državi ali več, odločilno merilo za določitev porekla tega blaga zadnja bistvena predelava ali obdelava tega blaga (glej v tem smislu sodbo z dne 20. maja 2021, Renesola UK, C-209/20, EU:C:2021:400, točka 38 in navedena sodna praksa).

49 Poleg tega mora določitev porekla blaga temeljiti na objektivnem in dejanskem razlikovanju med osnovnim in predelanim proizvodom, zlasti glede na posebne materialne lastnosti vsakega od teh proizvodov (sodba z dne 11. februarja 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, točka 45 in navedena sodna praksa).

50 Sodišče je že razsodilo, da je izraz „zadnja bistvena predelava ali obdelava“ v smislu člena 24 carinskega zakonika Skupnosti treba razumeti tako, da napotuje na fazo proizvodnega postopka, v kateri to blago pridobi svojo namembnost ter posebne lastnosti in sestavo, ki jih prej ni imelo in ki pozneje ne zahtevajo večjih kakovostnih sprememb (sodba z dne 20. maja 2021, Renesola UK, C-209/20, EU:C:2021:400, točka 38 in navedena sodna praksa).

51 Tako na podlagi posegov, ki vplivajo na predstavitev proizvoda za njegovo uporabo, vendar ne povzročijo pomembne kakovostne spremembe njegovih lastnosti, ni mogoče določiti porekla tega proizvoda (sodba z dne 11. februarja 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, točka 46 in navedena sodna praksa).

52 Zato postopki predelave proizvoda, ki ne povzročijo bistvene spremembe njegovih lastnosti in sestave, ker vključujejo le razdelitev in spremembo njegove predstavitve, ne pomenijo dovolj značilne kakovostne spremembe, za katero bi bilo mogoče šteti, da je bodisi privedla do izdelave novega proizvoda bodisi da pomeni pomembno stopnjo proizvodnje navedenega proizvoda (sodba z dne 11. februarja 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, točka 47 in navedena sodna praksa).

53 V teh okoliščinah v zvezi s prvo vrsto obdelave, in sicer odstranitvijo vej in lubja z zadevnih tikovih hlodov, iz spisa, ki je na voljo Sodišču, ne izhaja, da bi ti hlodi zaradi te obdelave pridobili svojo namembnost ter posebne lastnosti in sestavo, ki jih prej niso imeli in ki pozneje ne zahtevajo večjih kakovostnih sprememb. Nasprotno, zdi se, da je ta vrsta obdelave – kar mora preveriti predložitveno sodišče – preprost postopek obdelave, ki vpliva le na predstavitev lesa. Kot pa je bilo opozorjeno v točki 52 te sodbe, za tak postopek ni mogoče šteti, da je privedel do izdelave novega proizvoda ali da pomeni pomembno stopnjo proizvodnje zadevnega blaga in da zato določa poreklo tega blaga.

54 Tudi v zvezi z drugo vrsto obdelave, in sicer grobo obdelavo zadevnih tikovih hlodov, s katerih so bile predhodno odstranjene veje in lubje, to je njihovim razžaganjem v bloke s kvadratnim prerezom, se prav tako ne zdi, da bi v obravnavanem primeru hlodi zaradi te obdelave pridobili svojo namembnost ter posebne lastnosti in sestavo, ki jih prej niso imeli in ki pozneje ne zahtevajo večjih kakovostnih sprememb v smislu sodne prakse, navedene v točki 50 te sodbe. Nasprotno, kot sta navedla tudi S.Z. in družba W., je ta druga vrsta obdelave nujna vmesna faza za proizvodnjo žaganega lesa. Za to drugo vrsto obdelave torej ni mogoče šteti, da določa poreklo navedenih hlodov.

55 Vendar S.Z. in družba W. poudarjata, da je iz sodbe z dne 10. decembra 2009, HEKO Industrieerzeugnisse (C-260/08, EU:C:2009:768), ter iz priloge 22–03 k Delegirani uredbi Komisije (EU) 2015/2446 z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami carinskega zakonika Unije (UL 2015, L 343, str. 1), razvidno, da je treba načeloma ugotoviti spremembo porekla, kadar obdelava ali predelava neobdelanega lesa povzroči znatno povečanje vrednosti lesa, ki ga je na splošno treba sprejeti, kadar presega 30 %. V obravnavanem primeru pa naj bi se po mnenju S.Z. in družbe W. vrednost zadevnih tikovih hlodov po tem, ko so bili grobo obdelani, povečala za več kot 30 %. V vsakem primeru, tudi če se vrednost teh hlodov ne bi povečala za 30 %, ker je za njihovo grobo obdelavo potrebna posebna oprema za žganje, to pa lahko opravijo samo strokovnjaki, ki so posebej usposobljeni za ta namen, bi bilo treba šteti, da ta vrsta obdelave določa poreklo navedenih hlodov.

56 V zvezi s tem je treba na prvem mestu glede vrednosti, ki naj bi jo zadevni tikovi hlodi pridobili zaradi njihove grobe obdelave, poudariti, da je Sodišče glede vprašanja, ali sestavljanje različnih elementov šteje za bistveno predelavo ali obdelavo, resda razsodilo, da obstajajo položaji, v katerih na podlagi tehničnih meril ni mogoče ugotoviti porekla blaga, in da je treba v teh primerih podredno upoštevati druga jasna in objektivna merila, kot je merilo dodane vrednosti, ki pri blagu z zapleteno sestavo omogoča ugotovitev, kakšna je bistvena predelava, ki določa njegovo poreklo (glej v tem smislu sodbo z dne 10. decembra 2009, HEKO Industrieerzeugnisse, C-260/08, EU:C:2021:768, točki 30 in 31).

57 Vendar v primeru dejavnosti, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ne gre za sestavljanje različnih elementov, ki zajema sestavljanje velikega števila delov, da bi se tvorila skladna nova celota (glej v tem smislu sodbo z dne 13. decembra 1989, Brother International, C-26/88, EU:C:1989:637, točka 13), temveč za razžaganje osnovnega proizvoda.

58 Ugotoviti je torej treba, da se v obravnavanem primeru podredno merilo dodane vrednosti, ki izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 56 te sodbe, ne uporablja.

59 Na drugem mestu, glede navedb v zvezi s proizvodi iz tarifne številke 44 HS, navedene v tabeli iz dela II Priloge 22–03 k Delegirani uredbi 2015/2446, na katere se sklicujeta S.Z. in družba W., je treba poudariti, da se ta delegirana uredba *ratione temporis* ne uporablja. Slednja se namreč uporablja od 1. maja 2016, medtem ko je bil uvoz iz postopka v glavni stvari opravljen med letoma 2009 in 2011. Vendar so te navedbe enake navedbam, ki so v Prilogi 13a k Uredbi 2454/93 in so bile v slednjo vstavljene z Uredbo št. 1063/2010, ki se uporablja od 1. januarja 2011, torej za uvoz, ki je bil opravljen po tem datumu.

60 Ob tem zadošča navesti, da zadnjenavedena priloga določa le pravila o preferencialnem poreklu blaga, ne pa pravil o nepreferencialnem poreklu blaga, ki je predmet obravnavane zadeve.

61 Nazadnje, v zvezi z okoliščino, na katero se sklicujeta S.Z. in družba W., v skladu s katero proizvodnja grobo obdelanih tikovih hlodov zahteva posebno opremo za žaganje, to pa lahko opravljajo samo strokovnjaki, ki so posebej usposobljeni za ta namen, je treba opozoriti, da iz dejanskega besedila člena 24 carinskega zakonika Skupnosti izhaja, da obdelava v za to opremljenem podjetju ne zadostuje za to, da bi bila ta obdelava bistvena v smislu tega člena.

62 V teh okoliščinah je treba šteti, da zadevna groba obdelava tikovih hlodov v tramove ne pomeni predelave ali obdelave, ki bi določala poreklo tega blaga.

63 V zvezi s tretjo vrsto obdelave, in sicer razžaganjem tikovih hlodov v žagan les, se zdi, da v nasprotju s tem, kar trdi generalni državni tožilec, v primeru tega razžaganja ne gre za preprost postopek razreza, ker je sestavljen iz več faz, saj so morale biti zadevnim hlodom odstranjene veje, lubje, bili so grobo obdelani, preden so bili razžagani na deske.

64 Poleg tega je blago, pridobljeno s tako obdelavo, v napredni fazi postopka proizvodnje blaga, ki je, kot v tem primeru, namenjeno gradnji plovil. Za predelavo v žagan les je namreč mogoče šteti, da pomeni fazo proizvodnega procesa, v kateri zadevno blago pridobi svojo namembnost ter posebne lastnosti in sestavo, ki jih prej ni imelo in ki pozneje ne zahteva večjih kakovostnih sprememb v smislu sodne prakse, navedene v točki 50 te sodbe.

65 To ugotovitev potrjuje dejstvo, da so tikovi hlodi in grobo obdelani tikovi hlodi uvrščeni pod tarifno številko KN 4403 kot neobdelani les, medtem ko je tikov žagan les uvrščen v naprednejši fazi predelave pod tarifno številko KN 4407.

66 Iz sodne prakse namreč izhaja, da sprememba tarifne številke blaga zaradi postopka predelave kaže na bistvenost njegove predelave ali obdelave (glej v tem smislu sodbo z dne 21. septembra 2023, Stappert Deutschland, C-210/22, EU:C:2023:693, točka 58 in navedena sodna praksa).

67 Zato je mogoče tretjo vrsto obdelave, ki je zajemala predelavo zadevnih tikovih hlodov v žagan les, na podlagi člena 24 carinskega zakonika Skupnosti šteti za obdelavo, s katero je bilo tem hlodom dodeljeno poreklo iz Tajvana.

68 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008 v povezavi s členom 24 carinskega zakonika Skupnosti razlagati tako, da

– odstranitev vej ter lubja s tikovih hlodov ali njihova groba obdelava ne pomeni predelave ali obdelave, ki določa poreklo blaga, pridobljeno po teh postopkih;

– predelava tikovih hlodov v žagan les pomeni predelavo ali obdelavo, ki določa poreklo blaga, ki nastane s takim postopkom.

Drugo vprašanje

69 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba pojem „izvoženo iz Burme/Mjanmara“ iz tega člena 2(2)(a)(ii) Uredbe št. 194/2008 razlagati tako, da se ta določba nanaša zgolj na blago, ki je bilo iz Burme/Mjanmara neposredno uvoženo v Unijo.

70 V zvezi s tem je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je (sodba z dne 14. maja 2024, Stachev, C-15/24 PPU, EU:C:2024:399, točka 72 in navedena sodna praksa).

71 Prvič, glede besedila člena 2(2)(a)(ii) Uredbe št. 194/2008 lahko izraz „izvoženo iz Burme/Mjanmara“ – ker ni dodatnih pojasnil – vključuje proizvode, ki se iz te države izvažajo tako neposredno kot posredno.

72 Drugič, glede konteksta, v katerega je umeščen člen 2(2)(a) Uredbe št. 194/2008, je treba opozoriti, da ta določba vsebuje dve prepovedi uvoza iz Burme/Mjanmara, in sicer, na eni strani, prepoved uvoza blaga s poreklom iz te države, ki je vsebovana v tem členu 2(2)(a)(i), na drugi strani pa prepoved uvoza blaga, ki je bilo izvoženo iz te države, ki je vsebovana v tem členu 2(2)(a)(ii).

73 Namen člena 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008 je bil ravno zagotoviti, da blago „s poreklom iz Burme/Mjanmara“ spada na področje uporabe te uredbe, čeprav v Unijo ni bilo uvoženo neposredno iz Burme/Mjanmara, temveč prek tretjih držav. Ta določba pa bi bila odveč, če bi se člen 2(2)(a)(ii) te uredbe razlagalo tako, da vse blago, ki se je v določenem trenutku nahajalo v Burmi/Mjanmaru – torej celo blago s poreklom iz Burme/Mjanmara, ki zaradi bistvene predelave ali obdelave v tretji državi to ni več – spada na področje uporabe zadnjenavedene določbe.

74 Tretjič, iz uvodne izjave 6 Uredbe št. 194/2008 je razvidno, da je bil njen cilj – ob upoštevanju dolgotrajnih, neprekinjenih resnih kršitev temeljnih pravic, ki jih izvaja vojaški režim v Burmi/Mjanmaru – prispevati k obnovi in okrepitvi omejevalnih ukrepov, sprejetih v zvezi s to državo, ter s tem spodbujati spoštovanje temeljnih pravic in si tako prizadevati za zaščito etičnih načel družbe. Poleg tega je iz uvodne izjave 7 te uredbe razvidno, da so se novi omejevalni ukrepi, določeni z navedeno uredbo, nanašali na sektorje, ki zagotavljajo vir dohodkov temu vojaškemu režimu, kot so les in lesni izdelki. Vendar iz ciljev Uredbe št. 194/2008 ne izhaja, da je bil namen zakonodajalca Unije ob sprejetju te uredbe, ki se je nanašala na Burmo/Mjanmar, vzpostaviti prepoved uvoza iz člena 2(2)(a) navedene uredbe za vse blago iz tretjih držav, ki je bilo proizvedeno iz blaga s poreklom iz Burme/Mjanmara.

75 Glede na navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba pojem „izvoženo iz Burme/Mjanmara“ iz člena 2(2)(a)(ii) Uredbe št. 194/2008 razlagati tako, da se ta pojem nanaša zgolj na blago, ki je bilo iz Burme/Mjanmara neposredno uvoženo v Unijo.

Tretje vprašanje

76 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008 razlagati tako, da so carinski organi držav članic, kadar preverjajo, ali je bila kršena ta določba, vezani na potrdila o poreklu, ki jih je izdala tretja država in iz katerih je razvidno, da zadevno blago izvira iz te države.

77 V zvezi s tem je treba poudariti, da Uredba št. 194/2008 ne določa obveznosti predložitve dokumenta za dokazovanje porekla blaga, na katero se nanaša ta uredba. Člen 2(3) te uredbe določa le, da se izvor blaga določa v skladu z ustreznimi določbami carinskega zakonika Skupnosti.

78 Iz točke 26 carinskega zakonika Skupnosti izhaja, da čeprav zakonodaja Unije določa, da je poreklo blaga treba dokazati s predložitvijo dokumenta, lahko carinski organi ne glede na predloženi dokument v primeru resnih dvomov zahtevajo predložitev vseh dodatnih dokazil, da se prepričajo, da je navedeno poreklo resnično v skladu s pravili, določenimi v zakonodaji Unije na tem področju. V zvezi s tem je Sodišče že presodilo, da je cilj naknadnega preverjanja ugotoviti, ali je na potrdilu o poreklu navedeno pravo poreklo blaga (sodba z dne 30. junija 2016, Selena România, C-416/15, EU:C:2016:501, točka 36 in navedena sodna praksa).

79 Iz tega izhaja, da dejstvo, da je blago opremljeno s potrdili o poreklu, ni okoliščina, ki lahko ovira izterjavo uvoznih dajatev, ki morajo bili plačane za uvoz blaga, če se po tem uvozu izkaže, da v teh potrdilih niso navedeni pravi podatki (sodba z dne 30. junija 2016, Selena România, C-416/15, EU:C:2016:501, točka 37 in navedena sodna praksa).

80 Iz te sodne prakse v zvezi s členom 26 carinskega zakonika Skupnosti izhaja, da čeprav obstaja obveznost predložitve dokumenta, kot je potrdilo o poreklu, za dokazovanje porekla zadevnega blaga, ta dokument carinskih organov ne zavezuje. To velja še toliko bolj v primeru, ko taka obveznost ne obstaja.

81 Glede na navedeno je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008 razlagati tako, da carinski organi držav članic, kadar preverjajo, ali je bila kršena ta določba, niso vezani na potrdila o poreklu, ki jih je izdala tretja država in iz katerih je razvidno, da zadevno blago izvira iz te države.

Stroški

82 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Člen 2(2)(a)(i) Uredbe Sveta (ES) št. 194/2008 z dne 25. februarja 2008 o obnovitvi in okrepitvi omejevalnih ukrepov v zvezi z Burmo/Mjanmarom in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 817/2006 v povezavi s členom 24 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti**

   je treba razlagati tako, da

   – **odstranitev vej ter lubja s tikovih hlodov ali njihova groba obdelava ne pomeni predelave ali obdelave, ki določa poreklo blaga, pridobljeno po teh postopkih;**

   – **predelava tikovih hlodov v žagan les pomeni predelavo ali obdelavo, ki določa poreklo blaga, ki nastane s takim postopkom.**

2. **Izraz „izvoženo iz Burme/Mjanmara“ iz člena 2(2)(a)(ii) Uredbe št. 194/2008**

   je treba razlagati tako, da

   se ta pojem nanaša zgolj na blago, ki je bilo iz Burme/Mjanmara neposredno uvoženo v Unijo.

3. **Člen 2(2)(a)(i) Uredbe št. 194/2008**

   je treba razlagati tako, da

   carinski organi držav članic, kadar preverjajo, ali je bila kršena ta določba, niso vezani na potrdila o poreklu, ki jih je izdala tretja država in iz katerih je razvidno, da zadevno blago izvira iz te države.

Podpisi